

LXXXXX

شماره : ۱

نمروز ۱۳۳۲

صفای : ۳

دارالْفَنُونُ

جہوں فافا کو لیتا ہوں مجھ کو عید
سنہ ۱۳۳۲

حقوق ، سیاسیات ، اقتصادیات

قسم حقوقی

حقوق مدنی و تحقیقاتی

بیناتک شرائط قبول و تقدیری

۱

حضور محکمه ده بر حال طبیعی و یا وضعیت مکتسبه تک یعنی ظاهرک ، خلافتی ادعا ایدن هر کیمسه مدعاسنی اثبات ایله مکلفدر . یننه ، واسع معناسیله ، مدعا بهه حاکی اقناع ایچون استعمال ایدیله بیلان هر درلو وسائطدر .

حاکی بر مسئله اقناع ایچون آنجق قانونک شایان قبول عدایتیکی دلائل استعمال اوله بیلور . بیناتک شرائط قبول و تقدیری تعیین خصوصنده ایکی مختلف اصول وارددر . برنجیسی بینات قانونیه اصولی اولوب حاکم قبوله مأذون اولدینی دلائلی و هر برینک حکم و قوتی تعیین ایدر . حاکم ، نه دلائل معینه خارجنده دلیل استماع ایده بیلور ، نه ده اشبو دلائلی بالتقدیر موجبجه عملدن امتناع ایده بیلور .

ایکنجیسی بینات تقدیری به اصولی اولوب هیچ بر دلیلک حکم و قوتی بروجه پشین تعیین ایتمز ، حکامی آنجق کنیدیارینی اقناع ایده بیلن دلائل ایله عمله مجبور ایدر .

حاکم ، قانوناً شرائط اقامه و قبولی معین بینات خارجنده دلیل استماعندن ممنوع اولور ایسه شرائط معینه یی حائز حجت تدارکنه امکان بولنمیان احوالده هیچ بر قصوری اولمادینی حالده مدعی اضرار ایدلمش اولور . علی العموم وقایعک اثباتی کی که دائماً نه مدعی علیه اقرار

ایتدیرمک قابل اولور ونه ده دائماً وقعه نك شاهدین عادلین حضورنده جریان ایتمش اولمسه امکان بولنور .

بینات قانونیه اصول مطلقنك استلزام ایتدیکی ایکنجی نتیجه ده دلائل معینه نك حکم و قوتی تقدیره حاکمک مقتدر اوله مامسیدر . کرجه بعض احوالده حاکمی بر درجه یه قدر تقیدده اصابت وار ایسه ده دائماً آتی تقید ایتک ، قضاعت وجدانیه سی خلافه حکمه اجبار ایتک طوغری اوله ماز . زیرا هیچ بر دلیل مدعا بهک حجتیه دائماً صورت قطعیه ده دلالت ایده من . ابراز ایدیلان اوراق ساخته ، شاهدلر شهادت لرنده کاذب اوله بیلور . حکامک صدقده تردد ایتدیکی دلیلی رده مقتدر اوله مامسی ، مزور دلائلی تزییده خادم اولور . بینات تقدیرییه اصول مطلق ده شایان توصیه اوله ماز . زیرا حاکمه تنسیب ایتدیکی دلیلی موافق کوردیکی شکل و طرزده استماعه و اولجه اعتنای مخصوص ایله ترتیب واحضار ایدلمش اولان حجتلری رده صلاحیت ویریلور ایسه بیوک سوء استعمالاته یول آچلمش اولور ؛ معاملاتده امنیت واستقرار قالماز .

علی العموم قوانین جدیده نك اصول بینات حقنده وضع ایتدیکی بعض اساسات بروجه آتی عرض اولنور :

اولاً محکمه لرجه شایان قبول اوله جق دلائل تعیین ایدلمشدر ؛ حکام ، بودلائل خارجنده مناسب کوردیکی وسائطک تدقیقه تأمین وجدان ایده من . مثلاً حاکم خارجده استحصال ایده جکی معلومات اوزرینه حکم ایده من .

ثانیاً علی العموم وقایع کبی اولجه طرفین ایچون حجت تدارکنه امکان اولیان مسائلک قانوناً شایان قبول هر درلو وسائط ایله اثباتی قابلدور . از جمله شهادت و یا قرینه قاطعه ایله مسائل مذکور نك اثباتی ممکن اولور . طرفینک بالالتزام حجت تدارک ایتمه دکلری نظر دفته آله رق وقایع مذکور نك اثباتی ضمننده اقامه ایدیله جک دلائلک احتوا ایده جکی شرائط ، حد اصغرییه تنزیل اولنمشدر .

ثالثاً طرفین ایچون اولجه حجت تدارکنه امکان اولان خصوصاتک ، مقاولاتک ، اثباتی ایچون ادله مقبوله قانونیه پک محدوددر . صورت عمومیه ده شهادت و قرائن قاطعه اسباب حکمدن معدود دکلدر .

رابعاً احكام ، اقامه ايدىلك ايستىلان دلائلى قانوناً معين اولان اصوله توفيقاً استماع و تدقيق ايدى بيلورلر .

مابعداً اكثر دلائلى تقدير ايچون حاكم سربست اولوب قانع اولمادىق دلائل ايله عمله مجبور دكلدر . مع هذا سندات رسميه ويا خط وامضاسى انكار ايدلمان سندات كى بعض دلائلى تقديره حكام مقتدر اوليوب موجبنجه عمل و حكم ايتمكه مجبوردرلر .

۲

احكام قانونيه مزجه شايان احتجاج اولان بيناتك بعضيلرى قانونى ، ديكر بعضيلرى تقديريدر . اقرار ، شهادت ، يمين و يميندن نكول ، بينات قانونيه دندر . قانون ، اشو دلائلك اصول اقامه و شرائط قبول و حكم و قوتى صورت قطعيه ده تعيين ايتمكه حكام ، شرائط معينه ي حائز اوليان دلائل مذكوره دن هيچ بريله تأمين وجدان ايدى مديكى كى اشو دلائلك خلافة حكمه ده مأذون دكلدر . حاكم يكديكرى مناقض ايكي بينه فارشوسنده بولنجه قناعت وجدانيه سنك و ظاهر حالك تأييد ايتديكى طرفك بينه سنى ترجيحه مقتدر اوليوب ترجيح بينات ايچون قانونك وضع ايتديكى احكامه اتباعه مجبوردر . (حاكمك بينات قانونيه ي نه درجه يه قدر تقديره مأذون اولديغى آشاغيده ايضاح ايدى حكم)

رؤيت دعوى اثناسنده حاكمك ، كشف محل ويا اهل خبره دن استيضاح كيفيت طريقه ، استحصال ايدى حكى معلومات ، قرينه قاطعه ، تواتر ، بينات تقديره دندر . يعنى دلائل مذكوره آنجق حاكمى اقناع ايتديكى تقديره واجب العمل اولور . قرينه قاطعه ايله تواتر نه دن عبارت اولديغى و نه كى شرائطى احتوا ايتسى لازم كله چكى ده قانوناً تعيين ايدلامشدر . الورر كه بعض آثار ماديّه ويا بعض خبرلر افاده لرى ، مدعى بهك صحتنه دلالت ايتديكنه حاكمجه قناعت كلسون .

مجله موجبنجه وقايع عاديّه اولسون ، مقاولات اولسون ، هر مسئله بينات قانونيه و تقديره ايله اثبات اوله بيلور .

مجله و مأخذى اولان احكام فقهيه مزه نظراً بينات قانونيه نك الك مهمى شهادت اولوب آكا بناء و بريله جك حكم ، اشخاص سائر يه تعدى ايدر . مجله و احكام فقهيه مز مجرد شهادت كاذبه نك اوكنى المقى مقصديله ، شهادتك قبولنده او قدر شرائط آرامشدر كه شرائط مذكوره نك جمعه اليوم امكان اولمادىق كى استشهاد ايدن طرفك ، شهادتى شايان قبول

اولوب اولماديغنه اولجه واقف اولمسي ده غير ممكندر . فى الحقيقه عادل ظنيله برينى اشتهاد ايدن كيمسه ، شاهد ينك كندنجي مجهول اولان بعض اسبابدن ناشى ، مزكيلرجه تذكيه ايدلمديكنى كوره بيلور . بنابر ين شهادتك قبولى بوكى نيجه شرائطه تابع طوتيلور ايسه كيمسه حقندن امين اولماز ومعاملاتده استقرار قالماز . حالبوكه شريعتك شاهدرده آرادينى اكثر شرائطك فقدانى تقديرنده اوشاهده پكده امنيت جائز دكلدر .

ايضا حات سالفه دن مستيان اولدينى وجهله - زمانمزده - شهادتك بينات قانونيه دن عد ايدلمسى جائز اوليوب انحق بعض دلائل واماراتى تقويه ايتديكى وياحاكى اقناع ايديكى تقديرده اسباب حكمدن عد اولنه بيلور . تعبير آخرله شهادت ، بينات قانونيه دن دكل ، بينات تقديرده دن اولمليدر . بينات قانونيه رسماً تنظيم ايدلمش اولان ويا خط وامضاسى انكار ايدلمان سنداته حصر ايدلمليدر .

اصول محاكمه حقوقيه قانونى ، سكسانجى ماده سنده اولجه دليل تداركنه امكان اولان وييك غروشى متجاوز بولنان مواده شهادتى بينات قانونيه عدادندن اسقاط ايلمشدر . خصوصات مذ كوره نك شهادت ايله اثباتى اليوم قابل دكلدر . بيك غروشه قدر اولان دعاوينك اليوم شهادت ايله قابل اثبات اولسنه سبب ، اكثرثيا معاملات جزئيه ايچون سند مداركى مشكل اولمسي در . ثانياً يازيسى اوليان كيمسه لرى هر معامله ايچون يازيجى اجرتى عطايه اجبار ايتكمده مناسب دكلدر .

شهادتك شرائط قبولى :

مجله ، شهادتك شرائط مقبوليتنى برآز افراط درجه ده تعيين ايتمشدر كه اصل موضوع مقاله مز شرائط مذ كوره نك تشريح وتنقيدى اوله جقدر .

(۱) عدد شرطى

مجله ، ۱۶۸۵ نجى ماده سنده ، نصاب شهادتى ايكي ارلك ويا برارلك ايله ايكي قادين اوله رق تعيين ايتمشدر . آنحق اركلرك اطلاعى ممكن اوليان يرلرده ويا لكز مال حقنده قادينلرك شهادتى مقبول اولور .

مدعى ايچون مزور بر شاهد بولمق نه قدر سهل ايسه متعدد شاهد وحتى عددلرى حد تواتره بالغ اوله جق مرتبه مزور مخبرلر بولمقده اوقدر سهل اولديغنه نظراً ، منطقاً شهادتك قبولنده عددك مشروط اولماسى اقتضا ايدر ايسه ده [واستشهدوا شهيد ين من

رجالکم الخ....] آیت جلیله سنده ایکی شاهد ایله استشهاد لزومی امر ایدلایکندن مجله ، هر خصوصده عددی شرط ایتمشدر . فی الحقیقه ایکی مزور شاهد تدارکی ده شاهد واحدک تدارکی قدر سهل ایسه ده اثنای شهادته ، اکثریا بینلرنده اختلاف واقع اولماق قابل اولماز . حاکمک هر ایکی شهادی استجوابی ایله ، حقیقه ده قطع بر صورتده واصل اولسی محتملدر . ایکی شهادتک یکدیگرینه توافقی تقدیرنده ، مسئله بتون وضوحیله ، میدانه چیقمش اولور ، شاهدلر طرفندن یا کلاش تفسیر ایدلمش اولسی احتمالی قالماز . شو قدرکه شاهد تدارکنه امکان اولیان مواده مدعی بی ایکی شاهد ایله اثبات مدعایه مجبور ایتمک جائز دکلدر . زیرا علی العموم وقایعک حدیقینه بالغ اولان امارات مادیه ایله اثباتی قابل ایکن ، حاکمی اقناع ایده بیلن بر تک شاهد ایله اثباتی غیرجائز عد ایتمک طوغری اوله ماز . بوتقدیرده جمعیت ، حقیقت مطلقه و وصولک تعذری بهانه سیله احقاق حقندن استکفاف ایتمش اولور ؛ مملکتده وقوع بولوب برچوق کیمسه لری اضرار ایدن بر خلی وقایعه نظر اغراض ایله باقلمق ایجاب ایدر که انتظام عامه نقطه نظرندن اصلاً شایان تجویز اوله ماز .

آنک ایچوندرکه فقهاء بوکی بعض مسائلده ، واحدک وحقی مرئیه واحده نک شهادتی مقبول اوله جعفی اجتهاد ایتمشدر . نته کیم صبیان مکتبلرنده کی وقایعه تک بر معلمک شهادتی و عاده ارککلرک اطلاعی ممکن اولیان محله جریان ایدن وقایعه قادی اولسون ، ارکک اولسون ، واحدک شهادتی مقبول اولور . فقط ظنمه کوره فقهانک شاهد واحدک شهادتی شایان قبول اوله جق مسائلی تعیین ایچون قاعده عمومیه وضع ایتمیوب انواع مسائلی تعداد ایله اکتفا ایتملرنده اصابت یوقدر ؛ فی الحقیقه عادتاً مسائل مدکوره ده نصل شاهدین تدارکی قابل دکل ایسه بر قیرده ، تنها بر محله ده عدل و مقبول الشهاده ایکی شاهدک دائماً تدارک ایدلمسی قابل دکلدر . و ذاتاً بر کیمسه نک دیکرینه قارشو موجب ضمان بر فعلی اثنای اجرا سنده تصادفاً بولنه بیله جک کیمسه لرک تحمل شهادته ده مجبوریتلری یوقدر .

ایضاحات سالفه دن مستبان اولدینی اوزره شرط عدد ، آنحق رضای طرفین ایله اجرا ایدیلان معاملات حقوقیه نک اثباتی ایچون طلب ایدملیدر . آنحق بو تقدیرده طرفین ایچون مقبول الشهاده ایکی شاهد تدارکنه امکان واردر .

امام شافعی رحمه الله مدعینک یا لکزر برشهادی موجود ایسه ، حاکمک مدعی بی

تحليف ايدەرك لهنه حكم ايدە بيله جكنى اجتهاد ايتشدر . وقايعك اثباتى ايچون امام مشارالیهك اجتهادى ايله عمل اولنق احتياج عصره موافق در ظن ايدرم . روما وفرانسه حقوق قديمه سنده دخى نصاب شهادت ايكي اوله رق تعيين ايدلمش ايسه ده بوكونكى فرانسه قانونى ، شهادتى قطعياً بينات تقديریه ميانه ادخال ايدەرك حاكمى اقناع ايدە بيلن واحدك شهادتى اسباب حكمدن عد ايتشدر .

(۲) اهليت شرطى

تزيورات و سوء استعمالاتى ممكن مرتبه تحديد مقصديه قانون شهادتلىزنده شبهه تزيور كوردىكي كيمسه لرك شهادتلىزنى غير مقبول عد ايتشدر . بعض كيمسه لرك دعوا ده اولان منفعت ماليه لرى كندىلرني يالان شهادته سوق ايدر . شهادت مذكوره نك قبولى ، نوعما بر كيمسه نك كندى لهنه شهادتى قبول منزله سنده اولور . حاكمى ، شاهد لرك منفعت ماليه سنى نظر دفته اله رق ، تقدير شهادته مأذون ايتك ايله حقيقته وصول تأمين ايدلمش اولماز . زيرا حاكم ، تقدير اتنه اكثريا شهادت واقعە نك كافه سنى اساس اتخاذايدر بنا برين مقاوله سنى شاهد ايله اثبات ايتك آرزو ايدن كيمسه ، قانونك بيطرف عد ايتدىكي كيمسه لرى استشهاد ايتمليدر .

مع هذا اعتراف ايدلك لازمدر كه حيات حقيقه ده جريان ايدن وقايعك اثريسى ايچون استشهاد ايدلمز . بلكه لى الايجاب وقايع مذكوره ، بالتصادف اوراده بولنش كيمسه لرك شهادتيله اثبات ايدلك ضرورى اولور . بنا برين قانون ، وقايعك اثباتى ايچون حكامى تقدير اتنده سربست براقق شرطيله شاهد لرك حائز اولسى لازم كله جكي شرائط اهليتى حد اصغرى به تنزىل ايتمليدر .

شهادته اهل اولميا نلر . — (اولاً) حقوق مدنيه دن ساقط اولانلر ويا جنحه ايله محكوم اولوب محكمه جه شهادته اهليتدن اسقاط اولونانلر در (قانون جزا ماده : ۳۸)

محكوميت جزائيه ايله شهادته اهليتدن ساقط اولان كيمسه لرك ، حقوق ممنوعه لرى اعاده اولنماقجه ، شهادتلى مسموع اولماز . ولو كه بالاخره تصحيح اخلاق ايله وصف عدالتى احراز ايتدكلرني اثبات ايتك ايتسونلر . فرانسه قانون جزا سندن مقتبس اولان حكم مذكور مؤلفينجه تنقيد ايدلمشدر . از جمله (بنام) ديوركه ، « قانون ، وقعە نك يكانه شهادى

اولان مجرمی شهادته اهلیتدن اسقاط ایدر ایسه ، عین زمانده بر بیکناهک ، مشهود لهک ، وجودینه بر قیلنج صاپلامش اولور .

قانون جزانک ۳۱ نجی ماده سی موجبجه حقوق مدنیهدن اسقاط ایدیلنلر ، افاده لری بیایغی معلومات قیلندن عد ایدلمک اوزره بر دعوانک اثنای تحقیقده استماع اولنه بیلورلر ، فقط حکام بوکیلری تحلیف ایده مز ، وافاده لرینی لفظ شهادت ایله توثیق ایتدیره مز . مجرد افاده لری اوزرینه حکم ایلیمز . شو قدرکه افاده لری آثار مادییه بی تأیید و توثیق ایدر ایسه قرینه قاطعه نک حصولنه خادم اوله بیلور . حقوق مدنیهدن اسقاط ایدیلان کیمسه لر دن ایدیلان استیضاحک ، وجدان حکامه تأثیر عظیمی غیر منکر ایکن کندی لرینک شاهد اولمالرینه بناءً یالان شهادت جرمیه محکوم اولمالرینه امکان یوقدر . بنابراین قاتونک قرینه قاطعه ایله قابل اثبات اولان دعاویده ، حقوق مدنیهدن ساقط اولانلری ، شهادت لری حاکمک تقدیرینه تابع اولمق اوزره ، شهادته اهل عد ایتسی تمی اولنور .

فرانسه قاتونی موجبجه حقوق مدنیهدن ساقط اولانلر اعاده اعتبار ایتمه دیکجه اصلا شهادته اهل دکلردر . اعاده اعتبار ایتش اولانلر هر نه قدر اهل ایسه لرده کندی لرینه بوسیدن طولانی مشهود علیه طعن ایده رک شهادت لرینک استماع ایدلامسنی طلب ایده بیلور .
(ثانیاً) عادل اولمانلر :

سیئانی حسناته غالب اولان یعنی کذب ایله معروف ویا مساوی سائر اخلاقیه بی اعتیاد ایدن کیمسه لرک یالان شهادت ایتلری احتمالنک زیاده اولمسنه مبنی واضع قانون بومثلورلرک شهادتی غیر مقبول عد ایتشد . طرفینک آنحق اخلاق ممدوحه صاحبی اولمغله معروف کیمسه لری استشهاد ایتلری لازمدر . شو قدرکه قاتونک ، عدالتک اثباتی ایچون قبول ایتدیکی شکل ، تزکیه ، شایان اعتراض کورلمکده در . تزکیه دن باشقه بر طریق ایله عدالتک اثباتی قابل اولمازسه الک ناموسلی کیمسه لر بیله ایقای شهادتدن بحق امتناع ایده بیلورلر . شریعت غرامز ، شهادتک عدم قبولندن خوف ایدن شاهدی ادای شهادته اجبار ایتماشدر .

مزکیلر ، یا شاهده ویا مشهود له اولان سوء ظنلرندن ویا برعداوت خفیهدن ویا احوال خصوصیه لرینه عدم وقوف جهتیله وسوسه لرندن ناشی مستوره بی بلا اشاره اعاده ایده بیلورلر . وشو سلی معامله ایله شاهد لرک ناموسنه تجاوز ایدلمش اولور ؛ متجاوز علیه

کندیسنجہ مجهول اولان متجاوزہ قارشو هیچ برشی یاباماز و ناموسلی و مروت صاحبی اولدیغنی عموم مواجہہ سندہ اثبات ایدہ من. بوکا مقابل منکی، شاہدہ اولان حسن ظنندن ویا آنکلہ ہم عیار اولغلہ برکون دخی کندیسنک شاہددن تزکیہ ایدیلہ جکنی تأمل ایتسندن طولایی شاہدی عدالتلہ تزکیہ ایدہ بیلور. بوکادہ علی العیا اعتماد جائز اولماز. زمانمزدہ اکثریا تزکیہ نک نتیجہ سی، شاہد ایلہ من کینک درجہ مناسباتنہ تابع اولوب شاہدک عدالتنہ تابع اولمادیغنی مشاہدہ ایدلمکدہ در. چونکہ زمانمزنک اخلاقی اسلافک اخلاقنہ مشابہ اولمادیغنی کبی هرکسک اخلاقی محلہ سندہ ویا اداره سندہ اسکیسی قدر مشہر دکلدرد. شہادتلی موجبہ حکم ایدلدکنصکرہ یالان شہادتلہ محکوم اولان شاہدلر آزدکلدرد. ہلہ حسن صیت صاحبی کیمسہ لرنک تزکیہ سی پک بی معنا ایدی. آنک ایچون صلح حاکم لری قانونی، حاکم لری شاہدلرنک تزکیہ سندہ مختار براقشدر. محاکم صلحیدہ شہادتک مجبوری اولدیغنی نظر دقتہ آنورسہ بورادہ کی لزوم تجدد در حال تسلیم ایدیلور. محاکم نظامیہ دہدہ، ضیاع حقہ سبیت ویرمہ مک ایچون، شہادتک مجبوری اولمی و تزکیہ اصولنک تعدیل وحتی حذفی تمنی اولنور.

(۳) دفع مفرم ربا ہر مفرم داعیہ نہ بناء غیر مقبول اولانہ شہادت

مجلہ نک (۱۷۰۰) نجی مادہ سی قاعدہ عمومیہ اولہ رق دفع مضرت ویا جلب منفعت داعیہ سی موجود اولان شہادتک مقبول اولمادیغنی بیان ایتدکن صکرہ اشبوداعیہ نک موجود اولدیغنی احوالی تعداد ایتشدرد.

انسانلر ہب ملک خصلت اولدقلری ایچون، کندی منفعتلری ایجاب ایتدیردیکی ویا طرفیندن برینہ قارشو محبت ویا عداوتلری اولدیغنی تقدیردہ بیان ایدہ جککری افادہ لری نہ اعتماد جائز اولماز.

شہادت، صدق و کذبہ احتمالی بولنان بر خبردن عبارت در. بو خبردہ کی جہت صدق، آنجق مخبرک بیطرف، طرفینک ہر ایکسنہ قارشو عین وضعیتہ بولندیغنی، و دعوادہ علاقہ دار اولمادیغنی تقدیردہ ترجیح ایدر. ناموسلی و موثوق الکلم کیمسہ لرنک بیلہ بویلہ بر منفعت قارشو سندہ واقعہ بی یا کلش تلقی ایتمش اولملری نہ احتمال واردرد.

اسباب معروضہ دن ناشی بعض قوانین اجنبیہ دہ دفع مضرت ویا جلب منفعت داعیہ سنک موجود اولدیغنی احوالہ شہادتکی غیر معتبر عد ایدلمشدر. مع هذا واقعہ نک اثباتی ضمتدہ

شاهد اقامہ ایدن کیمسہ ، شاهد لرینی سربستجه انتخاب ایتش اولمادیغندن و آنجق تصادفاً واقعہ بی مشاهده ایدن کیمسہ بی اشهاد ایتک مجبوریتده بولندیغندن مدعی بالخاصہ عائله سی آرسنده جریان ایدن وقایح اکثریا اثباتدن عاجز قالور . آنک ایچون مؤلفین غریبه دن برچوقلری ، جلب منفعت داعیه سنک مانع قبول شهادت اولماسی فکرندہ درلر . احتمال بوراده ، یوقاروده ایضاح ایتدیکه مزکی ، واقعہ ایله مقاولاتک تفریق ایدلمسندہ ومقاولاتک بیطرفلغندہ شہہ اولنان کیمسہ لر ایله اثباتنه مساعدہ ایدلماسندہ اصابت واردر .

آ . اصول وفروعک وزوجینک یکدیگری لهنہ شهادتی معتبر دکلدرد . فی الحقیقه زوجین ویا ابوین ایله اولاد آرسندہ کی احترامات ومحبت طبعیہ بونلری یکدیگری لهنہ شهادتہ تمایل ایتدیرر . وذاتاً اولاد واحفاد ایله ابوین وزوجین عادهً بربرینک مالندن مستفیع اولدقلرندن بوراده دفع مضرت وجلب منفعت داعیه سی ده واردر . مجله اشبو اقربانک یکدیگری علیهنہ شهادتی ، دفع مضرت وجلب منفعت داعیه سی ملاحظہ ایتدہ کی جہتله ، معتبر عد ایتشدرد .

بوکون عالم حقیقده کوریلورکه ابوینی واولادی ویا زوج وزوجه سی علیهنہ شهادت ایدنلر ، مخافه الله ایچون دکل ، بلکه آنلره قارشو بسلدکری عداوتدن طولانی شهادت ایتکده درلر . فی الحقیقه برکیمسہ نک بر محبت جلیه سی اولسی اقتضا ایدن برکیمسہ علیهنہ شهادت ایچون محکمه یه قوشمی ، ضدیت منافعت ایکی قریب آرسندہ محبت یرینه عداوت اقامہ ایتدیکنی اثبات ایدر .

اگر شاهد مجرد احقاق حقہ خدمت قصدیلہ اوزحمی اختیار ایتش ایسه نزاکنه مخالف اولان شو معاملہ ، ایکی قریب آرسندہ حسن منافرت حصوله کتیرر . واضع قانونک حسن معیشت عائله بی اخلال ایدہ جک احوالدن مجانبت ایتمی لازمدر . بناءً علیہ ظنمره کوره ابوین ایله اولاد ویا زوجیندن هربری یکدیگری علیهنہ شهادتہ مجبور اولمامق وحقی شهادتلی انتظام عامہ بی محافظه غیرمقبول اولمق لازمدر وذاتاً احوال اجتماعیه مزه نظراً ابوین علیهنہ شهادتله برنوع عداوت دنیویه ظاہر اولمش عد اولنه بیلور ظنندہ یم .

اصول وفروعدن ماعدا اقربا آرسندہ درجه ارتباط ضعیفدر اکثریا محبت موجود اولسده اشتراک منافع یوقدر وآرملرنده موجود اولان احترام ، ابوین ایله اولاد آرسندہ کی محبتہ مقیس دکلدرد . آنک ایچون مجله « بونلردن ماعدا اقربا » آرسندہ کی شهادتی تجویز ایتشدرد .

اصول محاکمه حقوقیه قانونشك (۶۲) نجی ماده سنده محكمه اعضاسندن برینك طرفیندن بریله قردادش ویا عم ویا عمزاده اولق کبی دردنجی درجه یه قدر قرابت ویا صهرتی اولسی، رد حاکم اسبابندن عد ایدلدیکی حالده بومثللو اقریانك یکدیگری له وعلینه شهادتی مجله موجبجه جائز اولمقده در. حالبوکه حکامك اشغال ایتدکری موقع اجتماعینك اهمیتی، علناً جریان ایده جك بر محاکمه و مناقشه اوزرینه حکم ویرمك، و ویردکری حکمی اسباب وعلله استناد ایتدیرمك مجبوریتلری انلرك قولایجه حسیاته مغلوب اولملرینه مانع اولور. شاهدلرك صدقلرینی تأمین ایچون ایسه بوکا ثمال احکام موجود دکدر؛ شاهدلرك صدق، قونطرول ایدیه مدیککی حالده عامه دعوائی حاکم ایله برابر کندی صره لرنده محاکمه ایدرلر؛ قانونلریمز آره سنده شوتضادك ازاله ایدلسی تمنی اولتور.

بر شخص حکمی بی ترکیب ایدن افراددن برینك اصول و فروع ویا زوج و زوجہ سی او شخص حکمی لهنه شهادت ایده بیلورمی؟ مسئله سی جای تأملدر. شخص حکمی فرضی و نظری بر شخصدن عبارت اولوب بلکه افرادینك هیئت مجموعه سندن عبارتدر. (بعضلر بوفکره مخالفدر مسئله نك تفصیلی صدددن خارجدر) بنابرین شرکادن هر برینك اولاد و احفادینك او شرکت لهنه شهادتی قسماً ابوی لهنه شهادت اولورکه جائز اوله ماز. مع هذا آنونیم شرکتلری کبی سرمایہ سی اسهامه منقسم اولان شرکتلرده شرکانك شخصی بر اهمیتی جائز اولمادیغندن و هر بر شریك تمتعک توزیعندن مقدم حصه سی آخره دور حقنه مالک اولدیغندن شرکت لهنه شهادت شریك لهنه شهادت عد اولته ماز؛ مکرکه شرکادن برینك بالخاصه شرکتده بر منفعتی موجود اوله. او حالده اولاد و اخفاد ویا ابوی استشهاد ایده مزل. مثلاً مدیران شرکتدن بعضیلری برائت ذمتلرینی ایجاب ایتدیرن معاملات شرکتی اقربالرینك شهادتی ایله اثبات ایده مزلر. شاهدلرك یکدیگریله قریب اولملری شهادت لرنه مانع اولماز.

ب — بر کیمسه نك انفاقیه تعیش ایدر آدمنك و اجیر خاصنك کندی لهنه شهادتی مقبول اولماز. دیگرینك انفاقیه تعیش ایتمکده اولان بر کیمسه اوزرنده صاحب نفقه نك نفوذ معنویسی اولسی پک طبعییدر. شاهدك ولی النعمتک لهنه شهادتدن امتناع ایتدیکی تقدیرده توجهی غائب ایده رك آئنده کی نعمتی قاچیرمقدن خوف ایتمی احتمالی وارد اولغله شهادتی قانون بیطرف عد ایتما مشدر.

مجله ده كى اتفاقيله تەيشدن مقصد، معتاد وجهله تەيش ديمك اولوب، شهادتە دعوتەندەن صكره ده، شاهدك مشهودلەك ضيافته كېتىش اولسى ويا انكلە بيتوت ايتىش اولسى مانع شهادت اولەماز. فرانسه قانونى شاهدك استماعه قرار وىرلەكەن صكره طرفىندەن برىنك ضيافته كېتىش ويا اوندە ىمش، اېچىش اولسى اسباب طغەندەن عد ايتىشدر. قانون مذکور استماعه قرارەن صكره شاهدك بويە بر ضيافتى قبول ايتىشنى تەمتلى بولشدر. مع هذا محاكم و مؤلفينك اجتہادلرينە نظراً شاهد استقامتيله طانمش و مدعينك خانەسنە نازل اولسى صرف بر مجبورت ويا عادەتەن ناشى اولمش ويا ضيافته خصم دخى حاضر بولنمش ايسە، تەمت موجود اولمادىغەندە، شهادتلىرىنك قبولى جائزدر .

اجير خاصك اقدیسە صيقي بر رابطه ايله مربوط اولسى، لەنە شهادت تقدیرەندە اجرىنك و رابطه سنك تزىیدی وعلینە شهادت تقدیرەندە رابطه نك ضعيفله مى وکندیسە اذن وىرلى احتمالە بناءً واضع قانون بو شاهدك بيطر فلغەندە شېه ايتىشدر.

مجله ، اجير خاص تعبيريله اجير مشترکەن احتراز ایدیور. اجير مشترک مستأجرینە اولان رابطه سى پک ضعيفدر. اگر بويە بر رابطه مانع شهادت اولسە الک عادى معاملات حقوقیه یى عقد ايتىش ارلان ايکى کیمسە نك دە منافع متقابلە لرينى صيانت مقصديله يالان شهادت ایدە بیلە جکلرينى فرض ايتىمک لازم کلیر که بودرجه يە قدر ایلری کیتمکده اصابت یوقدر.

ج — بر کیمسە نك کندی فعلە شهادت ایتىسى :

مجله نك ۱۷۰۴ نجى ماده سنده بر کیمسە نك کندی فعلە شهادتى غير مقبول عد ايتىشدر. قانون بر کیمسە نك کندی فعلنى اثبات آرزو ايتىسندە تەمت موجود فرض ایدیور. بر کیمسە بعضاً کندی فعلنى اثبات صورتيله متفّع اولور. مثلاً دلال و سمسارلر، آنجق عقد بيعك ثبوتى تقدیرەندە اجرته کسب استحقاق ایدرلر. مع هذا تەمت دائماً موجود دکلدر. اجرتنى تماميله قبض ايتىش و بو جهته هېچ بر علاقەسى قالماش دلاللر ويا مالى تسليم ایدن حامللر ويا نقلە بروجەلە يارديم ايتىش اولان کیمسە لر، عقد بيعه شهادتلىرەندە اصلاً تەمتلى دکلدرلر؛ بعضاً دە معاملە نك يکانە شاهدی بونلر اولە بیلور و بونلرک شهادتلىرینە مراجعت مجبوری اولور. فقها، کندی فعلنى ذکر ايتىمکسزین فعل مذکورە بناءً شهادت مطلقە یى تجویز ايتىشلردر. بلکه شاهدلرک مشهودبە صورت اطلاعرینى تفسير ايتىلرینە مساعده ايتىمک وکندی فعلە شهادتى صورت مطلقە دە غير مقبول عد ايتماک دها طوغرىدر.

زیرا بوقدرده حاکم مسئله به اطرافیه کسب و قوف ایدر و شاهدلرک شهادتنده جلب منفعت داعیه سی موجود اولوب اولمادیغنی مشاهده ایدر .

مجله نك ذكر ايتديكي اسباب طعن تحديدي ميدر ؟ يوقسه وقوعی ميدر ؟
يعنی مجله ده مذکور اوليان ومع مافیه دفع مضرت و جلب منفعت داعیه سی موجود اولان احوال سائرده حکام شهادتی رد ایده بیلورمی ؟ مجله نك ظاهر عباره سندن حکامک بوبابده سربست اولدقلری آکلاشیله بیلور . زیرا مجله ، اولاً برقاعده عمومیه وضع ایتیش وعادتا مثال قیلندن داعیه منفعت موجود اولان احوالی تعداد ایتیشدر؛ شوقدرکه حاکمه بوبابده سربستی تام ویرمک ، بعض نقاط نظرندن قدر ضروری اولورسه اولسون دیگر جهندن شایان تجویز اولیه جق محاذیری داعی اوله بیلور .

زیرا حکامک تقدیراته کیریشوب الک عادی مناسبانده جلب منفعت داعیه سی مشاهده ایده بیلمه لرینه امکان واردر . فرانسه نك اسکی حقوقی ، بوبابده مجله کی برقاعده عمومیه وضع ایتیش ایدی . اشبو قاعده بی تفسیراً اکثر حکام ، شاهدلرک فقیرالحال اولسنی ویا طرفیندن برینک داین ویا مدیونی بولمنسنی تهمتلی عد ایتدیلر .

قانونی بوجهله تفسیر ، سوء استعمالاته بادی اوله بیله جکندن مجله نك تعداد ایتدیکی اسباب تهمتی تحديدي عد ایتک دها مناسبدر . مقصد قانونده بویه در . اگر قانون بوفکرده اولسه ایدی ، شهادتک مقبول اولمادیغنی احوالی مفضلاً بیان ایتزدی .

مجله ۱۷۴ نجی ماده سنک فقره اولیسنده قاعده عمومیه وضع ایتامش ، بلکه معتادی اولدینی وجهله وضع ایتدیکی احکامه دلیل منطقی کوسترمک ایسته مشدر .

بناء علیه شاهدلره مشهودلهک اکرام ایتسی ویا مصارف ضروریه لرینی تسویه ایتسی شهادتلیرینک قبولنه مانع اولماز . کذلک اصل وقف حقنده مرتزقه نك ، برشهر مرعاسی حقنده اوشهر سکنه سندن مرعاده حیواتی اوتلاتیمانلرک شهادتی مقبول اولور . هر نه قدر مجله نك ۱۷۰۰ نجی ماده سی تحديدي اوله رق تفسیر ایدلک و حکام خودبخود اسباب طعن قبول ایده مامک لازم کلیر ایسه ده ظنمزه کوره دلیل اولویت ویا تشابه ایله بعض اسباب طعن قبول ایده بیلورلر . زیرا مثلاً زوجینک یکدیگری لهنه شهادتی ، آنلر آره سنده کی اشتراک منافع و محبتدن طولانی رد اولنق لازم کلیر کن غیر مشروع برصورتده یاشایان قادین واراکک یکدیگری لهنه شهادتی قبول ایتک هیچ بوجهله معقول اولماز . کذلک پدرک

اولاد لہنے اولان شہادتہی اکا محبتدن واحتمالاً وارث اولابیلمسندن طولایی رداید رکن مشہودلہک وارث محتملی اولان مثلاً برقرنداشنک شہادتہی قبول ایتک یک معناسز ارلور۔ بونک کچی ولد غیر مشروعک کندیسنی تربیہ وانفاق ایدن وطانیان پدری لہنہ شہادتہی دہ جائز اولماق لازم کلیر۔ کذلک جمیع اموالی ویا جمیع اموالک بر جزؤ شایعنی وصیت ایدن کیمسہ لہندہ موصی لہنک شہادتہی مقبول اولماز۔ اموال موقوفہنک حاصلاتی ادعاہہ مرتزقہنک شہادتہی معتبر دکلدرد۔

مقایسہ قوانین:

فرانسہ قانونی یوقارودہ عرض ایتدیکمز اسبابہ بناءً بعض کیمسہلری شہادتہ نا اہل indigne ویا غیر مقتدر incapable عد ایتشدرد۔

شہادتہ نا اہل اولانلر شہادت حقندن محرومیتی موجب بر محکومیت جزائیہ دہ دوچار اولانلردرد۔ بونلرک هیچ بردعوادہ شہادتلری قبول ایدلمز ایسہدہ افادہلری بیانی معلومات قیلندن اولقی اوزرہ استماع اولنہ بیلور۔

نسباً ویا صہراً اصول وفروع، ولو بعدالطلاق زوجین یکدیگری لہ وعلینہ شہادتہ غیر مقتدر در۔

شہادتہ عدم اقتدار ایلہ عدم اہلیت آرہ سندہ فرق شودرکہ غیر مقتدر اولانلرک افادہ سی بیانی معلومات قیلندن اولہرق دخی استماع اولنہ ماز۔ غیر مقتدر اولانلرک شہادتلرینک استماعندہ کی ممنوعیت، ایجابی یعنی انتظام عامہ بی محافظہ ایچون اولدیغندن طرفین رضالریلہ اشبو ممنوعیتی رفع ایدہ مزلر۔ مدعی عمومینک اعتراضی اوزرینہ محکمہ جہ بو مثللو شہادلرک شہادتہی مسموع اولمادیغنے قرار ویرلک اقتضا ایدرد۔

فرانسہ قانونی موجبہ reproachable دنیلان دیگر بعض کیمسہلر دہا واردرکہ آنلرک شہادتہی آنجق خصمک اعتراضی اوزرینہ محکمہ دہ قرائت اولنہ ماز [*] قانون مذکور اسباب طعنی تعداد ایتشدرد۔ بواسبابہ جلب منفعت ویا دفع مضرت داعیہ سی ملاحظہ سیلہ وضع ایدلشدرد۔ اسباب معدودہنک تحدیدی ویا وقوعی اولدیغندہ اختلاف

[*] فرانسہ دہ شہاد محکمہ جہ علناً استماع ایدلیوب بلکہ استماع ایچون اعضادن بری ژورژ قومیسر تعیین اولنور reproachable اولان شہادلر، ژورژ قومیسر طرفندن استماع اولنور فقط محکمہ دہ اسباب طعن بیان واثبات اولنہرق ژورژ قومیسر طرفندن تنظیم اولسان راپورک قرائت اولونماسی طلب اولونہ بیلیر۔

ایدلشد. اکثر مؤلفین اسباب معینه‌نک تحدیدی اولدیغنی قبول ایدرلر ایسه ده فرانسه محکمه تمیزی اسباب مذکورہ بی وقوعی عد ایتکده در .

اسباب طعن نصل اثبات ایدیله بیلور : قانون اسباب طعنک صورت اثباتی تعیین ایتهدیکی جهتله قواعد عمومیه توفیقاً یا برینه تحریریه و یا بنه شخصیه ایله اثبات ایدیله بیلور . مع هذا مسئله‌نک بنه شخصیه ایله اثباتی بعض کره مشکلات احداث ایدر ؛ اوله بیلورکه دفع مغرم و یا جر مغرم داعیه‌سنی اثبات ایچون مدعی علیک اقامه ایده جکی شهوده ده مدعی طعن ایدر . اگر مدعینک ده مشهود علیک شاهدلرینه طعنی اثبات ایچون شاهد اقامه‌سنه مساعده ایدیور ایسه بوشاهدلره بر دفعه ده مدعی علیک طعن ایده بیلرسی محتملدر . بوتسلسل الی نهایه کیده بیلور صراحت قانونیه‌نک فقدانی جهتله حکام هر شاهد حقده در میان ایدیلن اسباب طعنی تدقیق مجبوریتنده در . فرانسه قانونی موجبجه اسباب طعنی اثبات ایچون اقامه اولان شهوده ایدیله جک طعن انجق و نائق تحریریه ایله اثبات اولته بیلور .

(۴) سبق دعوی شرطی

مجله‌نک ۱۶۹۶ نجی ماده‌سی موجبجه حقوق ناسه شهادتک صحته سبق دعوی شرطدر . همان بالعموم قوانین متممده ، طرفیند بری جانبدن طلب واقع اولمادقجه بر دعوانک رأساً رؤیت ایدیله بیلرسی تجویز ایتزلر . درست رؤیت بر دعوی موجود دکل ایکن خودبخود بر کیسه‌نک حسبه شهادت ایتسی بی معادر . حاکم عبث ایله اشتغال ایتز . فقط مجله‌نک عباره‌سندن محکمه ده بر کیسه‌نک اقامه شهود ایده بیلرسی ایچون مطلقاً اساس حقنی ادعا ایتسی لزومی استخراج اولتور . (زیرا مجله‌یه کوره دعوی ، بر کیسه‌نک دیگرندن حضور حاکمه حقنی طلب ایتسیدر) بواعتبارله ماده مذکور شایان اعتراضدر . چونکه اوله بیلورکه مدعی هنوز شرائط مقاوله‌نک تحقق ایتامسندن ومثلاً هنوز دینک واجب التادیه اولماسندن طولانی فی الحال اقامه دعوایه مقتدر اولماز . فقط شاهدلرینک ضیاعندن خوف ایدر . و یا مثلاً صاحب امضانک فوت و یا غائب اوله جفندن شبهه ایدره‌ک فی الحال تحقیق امضا ایتدیر مکده کنیدیسی ایچون منفعت عظیمه بولور . کنیدیسنک اساس حقنی فصل ایتدیر مامک اوزره در حال شهودینی استماع و سندینک امضاسنی تدقیق ایتدیره بیلرسی ، انتظام عامه ایچون هیچ بر محدودری داعی اولمادینی کبی محافظه حقوقه خادم اولق اعتباریه منافعی حائزدر .

فقهای عظام حضراتی مدعینك حقك ضایع اولماسنه چاره اولق اوزره شهادة علی الشهادة بی تجوز ایتشلردر . شاهدلر طرفندن تحمیل ایدیلان شهادته بناءً حکم جائز اولور ایسه بطریق الاولی حضور محکمه ده ایده جکاری شهادته بناءً بالاخره حکم ایتک اقتضا ایدر و چونکه شهاده علی الشهاده ده احتمال کذب زیاده در حضور محکمه ده و مواجهه خصمه ، ولو اساس حق طلب ایدلمدیکی حالده ایدیه جک شهادتده احتمال کذب نسبة یدر ، نقصاندر .

۳

تقدیر پينات

شرائط قانونیه بی حائز اوله رق اقامه ایدیلان برینه نك قبولنه حاکمی اجبار ایدوب ایتمه مکده کی منافع و محاذیری و بو باده کی فکر مزی فقره سالفده ایضاح ایتدک . بوراده بالکتر احکام موضوعه مزه نظراً مسئله بی تدقیق ایده جکزر .

(۱) پينات تحریبه نك تقدیری

مواد حقوقیه ده ، حکامک اقرار صریح کتابی بی ده تقدیر ایتکسزین منطوقنجه حکم ایتلمی اقتضا ایدر . حکام ، مقرر کاذب اولدینی قساعتنده بولنه رق اقرارک خلافته حکم ایده مزلر .

فقط حاکمک حق تقدیری اولماسی ، آنجق اقرارک مقرر صدور غیر منکر اولان احوالده در . اگر مقرر سندک کنديسندن صدورینی انکار ایدر ایسه نظر اولنور : سند ، قانونک تعیین ایتدیکی اصول و مراسم دائره سنده تنظیم اولمش و بناءً علیه رسمی ایسه حکامک ینه حق تقدیری یوقدر . سند امضا صاحبکدر . فی الحقیقه حکامک بو کی سنداتی تقدیر ایده بیللملرینه مساعده ایدلمش اولسه او جمعیتده قطعی نظریله باقیله بیلجک هیچ بر حق موجود اولماز و هر حق ، حاکمک تقدیرینه تابع اولور ؛ حاکمک سندات رسمیه ایله عمل ایتسندکی وجوب ، اول سندک رسمیتی انکار ایدیه مدیکی تقدیرده در . اگر سندک رسمیتی انکار اولونور یعنی رسمی اولدینی ادعا اولنان سندک حقیقت حالده مدعی طرفندن تصنیع ایدلمدیکی و یا مأمور مخصوصنک خلاف حقیقت اوله رق سند

مذ كورى تنظيم ايتديكى ادعا اولتور ايسه محكمه ، سند مزبورى حقيقت اوله رق قبوله مجبور دكلدر .

محكمه نك بو خصوصده واسع صلاحيتى واردر . ساخته كارلق حقنده اصول محاكات جزائيه ده معين اولان اصوله نويقا دعوى رؤيت ايديله رك نتيجه محاكمه ده حكام ، وجدانلرينك امر ايتديكى وجهله قرار ويررلر . آنجق ساخته كارلق دعواسى ، حقوق عموميه دعواسى قابل اقامه ايكن ، محكمه حقوقده رؤيت ايديله ميوب جزا محكمه سنده رؤيت ايدملك اقتضا ايدر و جزا محكمه سنك بو باده ويره چكى حكم ، حقوقده قضيه محكمه تشكيل ايدر يعنى محكمه حقوقيه ، محكمه جزائيه نك مقررانى خلافتده قرار ويره مز .

ساخته كارلق بمحنده حل ايتك ايتديكمز مهم بر مسئله واردر : جزا محكمه سى ، ساخته كارلق دعواسى رؤيت ايده بيلمك همچون حقوق عموميه دعواسنك اقامه ايديله بيلمسى شرطدر . يعنى اولاً ، اصل ساخته كارك ويا معينك تعين ايتمى ، برجات اولسى و دعواى عمومينك مرور زمانه ساقط اولماش بولمى شرطدر . حقوق محكمه سنده ساخته برسندك استعمالى ائسانده حقوق عموميه دعواسنك اقامه سنه بر مانع بولونه بيلير . مثلاً وارث ، مورثك ساخته اوله رق تنظيم ايتديكى برسندى صحيح ظنيله استعمال ايده بيلير . مستعملك ، ساخته لكنه واقف اولماديني حالده ، خصمك « سند ساخته در ، استعمال ايده جكميسك ؟ » ديه سؤالنه رغماً سند منازع فيه ايله احتجاجده اصرار ايتمى ، نيت جرميه سنه و بنا برين معين اولديغنه دلالت ايده مز . قانون ، بو سؤالك لزوم ايراديني باشقه بر سببه مبنى طلب ايديسور . اكر بعضرك ادعاسى كجى بويله برسؤاله رغماً سند منازع فيه استعمالى بر جرم تشكيل ايتسه ، حقنى قولاي قولاي و خصمك سوزينه ، تهديدينه بناء فدا ايتك ايتسه مين بى كناهلر جزالانديريلور و يا خود اكر صاحب حق طبعاً جين ايسه سوء نيته مالك امضا صاحبلى تشجيع ايديلور . كذلك ساخته كارلق دعواسى اون ويا اوچ سنه مروريله ساقط اولدينى حالده سندك متضمن اولدينى حق ، اون بش سنه مرورينه دكين دعوى ايديله بيلير .

اسباب مجعوله دن ناشى جزا محكمه سنده ساخته كارلق دعواسنك اقامه سى قابل اولمازسه حقوق محكمه سى ، ساخته كارلق دعواسى رؤيت ايده بيليرمى ؟
بز ، حقوق عموميه دعواسى ساقط اولمش ايسه حقوق محكمه سنك ساخته كارلق

دعواسنی رؤیت ایده بیلجه جکسی ظن ایدیوروز. ساخته کارلق ادعاسی، اصول محاکمات جزائیه ده معین اولان شکله در میان ایدلدیکی و محکمه جه ساخته اولدیغنه جزم ایدلدیکی تقدیرده محاکم حقوقیه، تدقیق خط و خاتم قواعدینه توفیقاً سند مذکورک صاحب امضادن صادر اولوب اولمادیغنی تحقیق ایده بیلیر.

محاکم حقوقیه نك اشبو صلاحیتنه قارشى بعضلرک در میان ایتک ایستدکلری اعتراضات قطعياً وارد کوريله مز.

زیرا، اولاً - اصول محاکمه جزائیه قانوننک ایکنجی ماده سی موجبجه محاکم حقوقیه، حقوق عمومیه دعواسنک ساقط اولوب حقوق شخصیه نك باقی قالدیغنی احوالده، مثلاً مظنون علیک وفاتی تقدیرنده، حقوق شخصیه دعواسنی رؤیت ایده بیلیرلر.

ثانیاً - قانون مذکورک ۳۶۵ نجی ماده سنک مطالعه سندن منفهم اولورکه: ساخته کارلق ادعاسی، اساس دعوائی رؤیت ایدن محکمه ده دعوائی حادثه قیلندن اولمق اوزره رؤیت اولونور مکرکه حقوق عمومیه دعواسی قابل اقامه اولسون (ماده ۳۶۶). او تقدیرده قانونک صراحتی وجهله «مصلحت، جنایت حقنده جاری اولان اصوله توفیقاً رؤیت اولونور». بو افاده ایله قانون، ساخته کارلق دعواسنک جزا محکمه سنده رؤیت اولونه جغنی سوبله مک ایسته مشدر. اگر حقوق محکمه سی، دعوائی عمومی اقامه سیله ظاهره اخراج ممکن اولمایان ساخته کارلق مسائلی رؤیته مقتدر اولماسه محکمه ساخته لکی احتمالی پک آشکار اولان بر سنده عمله اجبار ایدیله جکدرکه بوراده کی تهلکه ادنی بر ملاحظه ایله آکلاشیلیر.

سندات خصوصیه. - سندات خصوصیه نك خط و یا ختمی انکار ایدلدیکی تقدیرده حاکمک درجه صلاحیتی نه در؟ حق تقدیری وارمی در؟

بر سندنک امضا و یا خطی انکار ایدیلیر ایسه محکمه، اصولنه توفیقاً تدقیقات اجرا سیله نتیجه مطالعه سنی بیلدیرمک اوزره سندی اهل خبریه حواله و بو ایشه نظارت ایتک اوزره اعضاسندن بریخده مأمور ایدر.

بزه کوره محکمه، اهل خبره راپوری اوزرینه ویره جی قرارده سربستدر. طرفینی ولدی الحاجه سند منازع فیهک یازلدیغنی کورن کیمسه لری بر دها استماع ایله قناعت

وجودانیه سنك آمر اولدیغی وجهله حکم ایدر. زیرا اهل خبره، آنجق اجرای تحقیقاتده حاکمک و کیلی در. آنلرک وظیفه سی وجدان حاکمی تنویردر. اهل خبره، هیچ بر وقت لایخطی عد ایدیه من. یکدیگرینه مشابه نیجه خطر اولدیغی کی برکیمسه نك بالالزام خطنی تبدیل ایتمی ده مستبعد دکلدر. اهل خبره و نائب سندك یازلدیغنی مشاهده ایدن کیمسه لره مراجعتله استحصال ایده جکلری معلوماتی تقدیرلرینه اساس اتخاذا ایدرلر.

محکمه، لزوم کورورسه شاهدلری بالذاتده استماع ایده بیلیر. مع هذا محکمه بی بالذات استماع شهوده مأذون ایده جک بر ماده صریحه قانونیه اولمادیغندن محکمه نك بالذات شهودی استماع ایده بیللمسی جای تردددر. اخیراً نشر ایدیلن صلح حاکملری قانونی موجبجه حاکملر، شهودی استماع ولدی الایجاب اهل خبره ایله برلکده منازعه فی اولان سندی مقایسه ایده رک تدقیق خط و خاتمه مأذون قیلنمشلردر.

(۲) بیانات شخصیه نك تقدیری

حکام، شهودك شهادتی بالتقدیر صدقه قناعت حاصل ایتمه دکلری حالده رده صلاحیتدار میدرلر؟ مسئله مختلف فیهدر.

بعض علمامنز، حکامک بیانات شخصیه بی تقدیره مقتدر اولدقلری فکر ندهدر. دیگر بعضلری ایسه عکسی فکری التزام ایتمکدهدرلر. بزه کوره مجله، بیانات شخصیه نك تقدیرینه حکامی مأذون ایتمه مشدر. فی الحقیقه مجله نك (۱۷۰۰) نجی ماده سی، شهادت دعوایه موافق ایسه قبول اولنه جغنی سویلیور. و ماده متعاقبه سنده نه وقت شهادتک دعوایه موافق اوله بیله جکنی دقیق بر صورتده تعیین ایدیور. اگر حکامه سربستی بخش ایتک ایستسه یدی، بالطبع شهادتک دعوایه موافقتی ایچون بر فصل تخصیصنه لزوم کور منر ایدی.

مجله نك (۱۷۱۰) نجی ماده سی موجبجه ملک مطلق ادعا ایدن مدعینک شاهدلری اولوجهله شهادت ایتسه لر قبول اولونور. فقط تصادفاً مدعی، سبب ملکیتنی بیان ایتش ایسه شهادتلری رد اولونمق اقتضا ایدر. اگر مجله، تقدیر شهادتده حاکمه حق تقدیر طانیش اولسه یدی بویله بر شهادتی غیر مقبول عد ایتزدی. مجله، شهادتک ردی ایچون سبب اوله رق اشبو شهادت ایله زیاده نك ثابت اوله جغنی و زیاده یه شهادتده ایسه دعوایه موافقت بولنمادیغنی ایضاح ایدیور. اساساً شاهدینک ملک مطلقه شهادت ایتسیله مدعینک

ادعا ایتدیکی بر شیه حکم ایدیه مز . و ذاتاً شاهدك ملك مطلقه شهادتدن مقصدی، او مالک دنیاده موجودیتی آنندن بری مدعی به عایدیتی اثبات ایتك دکلدر . بنابرین ملك مطلقه شهادت تقدیرنده زیاده به شهادت ده یوقدر . ایتدی ماده مذکوره ده بیان ایدیلن سبب وارد دکلدر . فقط شوماده، مجله نك حکامی نه درجه به قدر شهادتله تقید ایتك ایتدیکنه واضح بر دلیل تشکیل ایدر .

مجله ، تقدیر بینانده حکامی سربست بر اقادینی ایچون اولا انواع بیناتك ، ثانیاً هرایکی طرفك بینهنك تعارضی حالنده هانکیسنك شایان ترجیح اولدیغنی تعیین ایتشدرد . مثلاً حاکم، تواتره قارشی شهادت ایله عمل ایده مز . طرفیندن هر ایکسی ده اقامه شهود ایتسهر، حاکم ، مجله نك ترجیح بینات فصلنده معین اولان قواعد توفیقاً ایجاب ایدن طرفك بینهنی ترجیح ایدر، یوقسه شاهدلرك افاداتنه و دلائل سائرله نظراً صحیح اولدیغنه دها زیاده احتمال ویردیکی بینهنی دکل .

حقوق فاكولته سی
اصول محاکات حقوقیه مقرری

مصطفی رشید

